

DRUZINSKI PRIJATELJ

poučno - zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek
v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Po-
samne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod
naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v
Rojanu pri Trstu, št. 3.

Poštno-hranilničnega računa št. 864.139.

Kako je stari Peruša varoval sojo pšenico.

Stari Peruša je bil skopuh prve vrste.

Sosedom je posojeval denar kaj rad, ali na zelo visoke obresti. „Veš kaj“ dejal je sosedu, ki ga je prosil posojila, „veš kaj, posodim ti dvesto kron, a tvoj travniček bom pa jaz kosil za obresti“. Računal je dobro Obresti od dvesto kron bi bilo deset kron, a košnja travnika bi bila vredna dvajset kron i. t. d.

Doli pod vasjo je imel stari Peruša veliko njiv; nasejal je še jeseni pšenico. Lepa je bila „rumena pšeničica“ in kadar je šel mimo, štel je koliko mu letos donese „rumena pšeničica“, kaj si bo zopet pridobil ter na stran stavil ali pa komu posodil za kako košnjo travnika....

Pšenica je začela zoreti. Lepo je bilo videti lepo klasje polno božjega daru. Ali joj! v pšenico so prišli vrabci; iz vse vasi so se zbirali ravno na Peruševi „rumeni pšeničici.“ Kolikorkrat je šel mimo njive, vselej je bila polna „te nesrečne vrabičje nadloge“. „Kaj bo?“ dejal je sam pri sebi; „vse mi pojedjo ti nesrečni vrabci; koliko truda in dela je predno se izorje, pognoji in obseje taka njiva, sedaj pa naj mi ves trud pojedjo vrabci! oj kako je to hudo!“ Tarnal je bolj kakor ubogi revež, ko mu pobije toča vso žetev. —

Doma na steni je imel Peruša staro puško. „To si nabašem in gorje vrabcem!“ pravi sam seboj. Rečeno storjeno. Ko je bilo največ vrabcev v njivi, zagrmí iz skrivališča: bum!!! Vrabci zlete živ, živ, živ, ali sedejo na — drugi konec njive. Peruša se splazi tja, zopet bum!!! a vrabci na prvi konec njive z velikim klicem živ, živ, živ! „Na, sedaj se me pa še ne boje več, ta vrabičja zalega! Hun, vse rumene pšeničice bo konec.“

Ko je stari Peruša preganjal vrabce po njivi, so se mu ljudje prav pošteno smejali, saj so vedeli, da je skopuh, ki ne privoščí nikomur nič, še vrabcem ne „rumene pšeničice“.

Pri Peruševi hiši je bil prizidan škedenj, v katerem so sušili različne pridelke. Tja pa je nosil Peruša zvečer sušit in zračit svojo obleko. To so vedeli vaški fantje Po noči vzemo Peruševu obleko, nabašejo jo s slamo ter naredo slamnatega moža, na glavo mu postavijo Perušev klobuk pa hajd z možem v „rumeno pšeničico“.

Drugo jutro vstane Peruša rano, kakor po navadi, hoče se obleči, pa joj! obleke ni nikjer.

„Okraden sem, okraden, zopet ob denar, kateri bo veljala nova obleka; dandanes se ne da več živeti. Ljudje kradejo, pa še ti šmentani vrabci mi hočejo požreti rumeno pšeničico.“

Doli pod vasjo pa je bil že na vse zgodaj vrišč. Pa tirji, ki so gnali goveda past, so zagledali sredi pšenice slamnjača v — Peruševi obleki, Ha, ha, to je bilo smeha! „Stari Peruša pa vrabce podi, le glejte ga tam sredi njive“ vikalo je staro in mlado. Peruša je to izvedel; jezilo ga je, ker poleg škode ima še zasmehovanje. „Kaj bo, kaj bo pa zdaj, ljudje me že kar naravnost zasmehujejo.“ Ko se je storila trdna noč, zleze Peruša na tihem iz hiše v pšenico, vzame iz nje slamnjača ter ga nese domov. Drugo jutro hoče moža razdreti, pa joj! V sredini moža je polno vrabičjih gnjezd z mladimi. Nekateri že lezejo po škednji, drugi čivkajo še v gnjezdih svoj živ, živ, živ! Fantje so namreč natlačili v sredino moža polno vrabičjih gnjezd z mladiči vred.

„Sedaj pa še to, o ti preklicana druhal! Stari Peruša naj sedaj pa lovi vrabce po škednji ali pa naj jih pase!?“

Od tistega časa Peruša ni bilo več zlepa videti na polju, tudi travnikov ni jemal v najem za košnjo; začel je sovražiti „hudobni svet“, ter se najraje držal svojega doma. Mladina pa ga ni pustila v miru; ako je le pastirček gnal krave mimo Peruševu hiše, zakašljajal je, se ozrl okolu sebe in zakričal: „Oče Peruša, živ, živ, živ“ — in urno zbežal.

Prihodnja številka izide 26. avgusta.

Ti veš Gospod!

Črtica.

(Spisala Marica Potoška.)

Ti veš Gospod! Tebi je bila znana vsaka misel, vsak čut mojega srca. Ti si zrl v mojo dušo, ko se je v nežni mladosti posvetila Tebi, ko je Tebi darovala vsak dih svojega življenja. Ti si v Svoji ljubezni poslal Svojega angelja ter mu naročil, naj me spremlja po življenja trnjevem potu. Tebi so bili odkriti vsi boji, vsa trpljenja moje mlade duše. Videl si, kolikokrat je padla na potu življenja, a se vedno zopet dvignila ter se vrnila v Tvoje naročje, in Ti si v Svojem neskončnem usmiljenju vedno milostno odpustil. Ti veš, kako je moja duša tavalala daleč, daleč od Tebe v življenja temi po potih zmote in greha; Ti veš, kako je pa tudi potem hrepenela po Tebi in Tvoji ljubezni. Kakor nežna cvetka, katero je vihar odtrgal od stebela, ležala je moja duša potrta in uničena v prahu ter plakala, plakala za izgubljenimi dnevi, za izgubljeno srečo.

Tedaj je moja duša zahrepenela po Tebi in po Tvojem miru, toda kakor obstreljenemu orlu so ji bile strte peroti in se ni mogla dvigniti k Tebi. In tedaj je prišla ona, kakor rešilni angelj je stopila na temno pot mojega življenja, mi podala roko ter me dvignila iz propada, v katerega sem zašla, zašla po lastni krivdi. In s polnim zaupanjem se je oklenila moja duša ter ji skušala slediti na potu k Tebi. Toda bila je slabotna in neutrjena ta moja duša in preveč je zaupala v lastno moč in tako je padala in vedno zopet padala. In slednjič je nad mojo rešitvijo obupala tudi ona, iztrgala svojo roko iz moje ter me pahnila od sebe, nazaj v življenja razburkano valovje. Tedaj je moja duša vstrepetala v divji, obupni boilesti; kakor za zahajajočo zvezdo sreče in upanja sem zrla za njo, toda ona se ni več ozrla, pustila me je samo v temi življenja. Strahu trepetaje klicala jo je moja duša, toda ni me več čula.

In tedaj je najtemnejši obup objel moje srce. — Čemu naj še živim brez upa, brez cilja! Ti veš Gospod, kako sem jo ljubila, bila mi je jasna zvezda vodnica na potu življenja, in ko sem jo izgubila, nastala je tema, smrtna tema v moji duši. V svojem blaznem obupu sem sklenila storiti konec nesrečnemu življenju. Ti veš Gospod, koliko sem tedaj trpela. In Ti si v Svoji milosti vstavil predrzno roko, ki je smelo hotela prirezati nit lastnega življenja. Dal si mi spoznati, koliko sem zakrivila in ponižana trepeta sedaj moja duša v prahu pred prestolom Tvoje milosti: Gospod Ti veš! — Odpusti! —

Razbojnik našega časa.

(Мислонар)

Imel nočaj sem strašne sanje,
Razbojnik ljuti — žganje —
Poln hudobije
Moril ljudi je....

Če potujemo po naši lepi slovenski domovini, bodemo zapazili mnogo razvalin razbojniških gradov. Zraven teh razbojnikov pa so prišli še krvoločni Turki v naše dežele ropat in morit. Gorje in joj je bilo našim prednikom. Ti časi so minuli. Gradovi štrle kot razvaline. Turki ne drve več k nam. Stari razbojniki so izginili, toda pokazal se je nov razbojnik, kateri je mnogo hujši od prvih.

Ta razbojnik je žganje.

Prijatelj! Nekdo je mirno potoval iz tujine domov. Srce mu je veselo bilo, ko je vedel, da ga bodo domači knalu objeli in poljubili. A zmotil se. Zašel je na nevarno pot. Tu je bil skrit nek razbojnik, ki je planil na mirnega popotnika, ga umoril in okradel. Ubogi popotnik ni poznal tega nevarnega kraja. Zato ga je dohitela nesreča — Čez nekaj časa potem je zopet nek drugi potnik stopal po tej cesti. Ta potnik je bil zelo previden in se je vedno oziral na vse strani, ker se je bal razbojnikov. Bil je krepak in dobro obo-rožen. Bil je že na koncu nevarne poti, ko ga je dohitel nek deček in ga lepo pozdravil. Delj časa sta šla skupaj in se lepo pogovarjala. Ko prideta do košatega drevesa, sedeta v senco, da se malo odpočijeta. Potnik je bil tako truden, da je legel in zaspal. Deček — (ki je bil sin razbojnika) je zapazil, da mož spi. Nato je potegnil izpod suknje nož — pomeril dobro in zadril ga potniku v srce. — Kdo bi si mislil, da je bil ta deček tako nevaren.

Spoznajmo nevarnega razbojnika.

Gotovo si že marsikaj slišal o žganju, vendar bo dobro če zopet kaj bereš o njem. Pred *devetsto let* ni žganja nihče poznal. Prvi, ki so znali pripravljati žganje, so bili Arabci. V naše kraje je prišlo žganje pred 300 leti.

Kje bomo spoznali posledice žganja?

Slavni Anglež Gladstone pravi: žganje povzroča več zla, kot kuga, lakota in vojska. Če se hočeš pa sam prepričati o posledicah žganja, vstopi v bolnišnice, kjer se zivivajo ljudje od bolečin povzročenih od žganja, vstopi v *norisnice*, kjer je mnogo ljudi zblaznelih po žganju, vstopi v *jetnišnice* (zapore) in vprašaj, zakaj je tu toliko zločincev, odgovori se Ti, — žganje je krivo. Ni možno popisati koliko žganje škodi zdravju, življenju, imetju, dobremu imenu, miru, pobožnosti i t. d.

Žganje ni ne potrebno ne koristno kot pijača.

Kdor ne pije žganja (in opojnih pijač sploh)

zamore lažje delati, hitreje hoditi, bolje misliti in moliti, ter natančneje vršiti svoje dolžnosti. Na pijanca se nihče in nikjer ne more zanesti. Tako govore slavní možje Bardsly, Ber, Mel-ler.

Nobeno delo ni tako, da bi človek moral piti žganje.

Marsikdo se tolaži, da bi sicer ne pil žganja, ko bi ne imel takega in takega dela. To je krivo. Žganjepivci so najslabši delavci, največji kričači, nezadovoljneži, pretepači, lenuhi itd.

Žganje je strup za vse.

Zalivaj cvetlice z žganjem in posuše se Ti. Žganje zastruplja živali in ljudi.

vrstni leki. Tako je tudi žganje zdravilo, katero je treba rabiti le v slučajih, ko nam svetujejo zdravniki in pametni ter izkušeni in izučeni ljudje sploh.

Samo še to.

Na Ruskem umre vsako leto 200 tisoč vsled žganja, na Pruskem čez 80 tisoč. V Ameriki so se Indijanci vsled žganja zmanjšali v desetih letih od 80 tisoč na 2 tisoč. Na otoku Haiti je bilo pred 90 leti 200 tisoč ljudi, sedaj jih ni več nego 8 tisoč. Slovenci — nikar ne popivajmo, posebno žganja ne.

Kapuciner deli podčbice.

Žganje ne oživlja, ne hrani in ne greje.

Žganje mori jemlje moč jemlje toploto. Ako Ti žganje razdraži živce, se Ti *zdi* da si bolj živ, bolj močan in da si se segrel. To je le prevara. Kmalu se boš čutil utrujenega, oslabelega in mrzlotla. Te bo obdala. Pijancev največ zmrzne.

Kdor pije žganje gre prerano v grob.

„Jaz sem vaju tega strupa.“ je rekel nekdo. Dobro, a pokoriti se vendarle bodeš moral za to navado. Dokazano je, da pijanci vsaj 20 let prej vmrjejo, nego oni koji ne popivajo.

Žganje škodi tudi poznejšim rodovom.

Večkrat beremo, da se otroci, vnuki, prevnuki itd. morajo pokoriti za pijančevanje, očeta, deda, pradedu itd. Koliko je pokvarjenih otrok na duhu in telesu vsled pijančevanja starišev.

Žganje smemo rabiti le za lek.

Zdravilstvo pozna mnogo strupov, ki so iz-

Iskrice.

(Nabral L. Brgant.)

Zadovoljnost in mir
je sreče vir.

Nikjer ne najde utehe
kogar težijo pregrehe

Več je vredna čista vest
kot denarjev zlatih pest

Kdor se s krčmarjem brati
nima s čim orati.

Stari pregovor. Tri stvari so jako zoperne; Črv v ušesu, dim v očeh in prepirljiva žena v hiši.

„Kaj spadate vi gospod k pobožnim?“ je zaničljivo vprašal neki zasmehovalec spoštovanega moža v družbi. „In vi,“ mu ta reče, „spadate k brezbožnikom?“

Domači zdravnik.

Proti vročini. Delo, ki ga v najhu ši vročini opravljajš, ni veliko vredno, ker postane človek vsled vročine nehoté len. Opusti torej pri najhujšem pripekanju solnca od desete ure predpoldnem do tretje popoldne pretežko delo. Če se ti mudi, pa ustani bolj zgodaj in počivaj ob času hude vročine. Če pa dela ne moreš ostaviti, bodi previden: nosi lahko obleko in pokrij si glavo in zatilnik s kako ruto ter varuj se žgane pijače. Če je pa kdo od solnčarice obnemogel in nezavesten padel na tla, prenesi ga v senco ali na kak hladen prostor, odpri mu obleko in ga deloma sleci. Polivaj ga z mrzlo vodo, ali pa mu delaj obkladke na ves život. Ko se prebudi, daj mu mrzle vode piti, in če je zelo slaboten, primešaj vodi vina ali žganja. — Ako bi se od solnčarice obnemogli delj časa ne zavedel, poskusi napraviti umetno dihanje.

Tuja telesa v očeh in v ušesih. Vsaka najmanjša smet, ki pade v oči, hudo peče in ščemi; vsakdo si nehoté mane in drga oči, da bi spravil smet iz njih. To pa ni dobro, ker pride le redkoma smet pri tem na dan, primeri se pa, da raniš oko, če je smet trda in zobčasta, in posledica temu je, da se oko hudo uname. — V takem slučaju zmivaj oko s čisto vodo in poskušaj z robom žepnega robca ali pa z robom koščeka čistega papirja odstraniti smet. Če se ti pa to kmalu ne posreči, opusti vse daljše poskuse, zaveži oko z robcem in čez noč ti bode smet sama ven zlezla. — Večkrat se tudi primeri, da pride tudi v uho kako zrno ali kaka žuželka. V tem slučaju vzemi mlačne vode privzdigni uho ter izbrizgavaj uho z brizglo, napolnjeno z mlačno vodo, ali pa vlij olja v uho in položi glavo na tisto stran ušesa. Nikdar pa ne vrtaj po ušesu s kakim orodjem, ker se prav lahko raniš in tuja telesa še globokejšo potisneš v sluhovod. (Na deželi pri kmetih se večkrat kaj takega pripeti in nimajo zdravnika tako lahko pri rokah).

Gospodarstvo.

Poberite odpadlo sadje! V odpadlem sadju nahaja se navadno črv, ki se spremeni s časoma v metulja, ta metulj leže v prihodnjem letu na sadje zopet jajčica, iz katerih se izležejo črvi. To se vedno ponavlja. Če pa umorimo črva v odpadlem sadju, nebudemo imeli prihodnje leto piškovega sadja.

Najbolje je, da odpadlo sadje poberemo in je skuhamo. Prešiči jedo tako skuhamo sadje prav radi in se po njim odeblijo. Nemaren je oni gospodar, ki pusti odpadlo sadje na tleh,

ker on pomnožuje škodljivi mrčes, seveda sebi in drugim v škodo.

Rajčice - pomidori se ohranijo. Zrele rajčice (pomidori) take, ki niso razpokane se zložijo v nov lonec, ter se polijejo s slano vodo. 100 gramov soli kuha se na 2 litra vode in hladno nalije. Voda se mora menjati, ter se postavi v hladen kraj.

Kako se spozna sveža (frišna) jajca. I. Drži jajce proti luči, in če se luč skozi sveti je jajce sveže. II. Sveže jajce je težje kakor voda in utone v njej, staro pa plava po vodi III. Sveže jajce je na obeh koncih čutiti mrzlo, kedar jezik nanj pritisneš, staro ali pa gnjilo je gorko. IV. Gnjilo jajce klopoče, ako mahaš ž njim po zraku ter ima navadno lupino svetlo-temno in zelo zopern duh.

Mrčesi v kleti se odpravijo, ako se v njo postavi nova brezova metla. Po noči mrčesi v njo zlezejo, ali se na njo obesijo, in treba je le drugo jutro pomočiti metlo v vroči vodi in jo potem dobro stresti.

Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini je naslov majhni knjižici, ki jo je spisal tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske gosp. Franjo Štupar ter jo je izdala kmetijska družba kot 3. zvezek „Kmetijske knjižnice“. Knjižica je sicer namenjena v prvi vrsti stalnim družbenim poročevalcem o letini, ki jo dobijo svoječasno brezplačno, a njena vsebina je taka, da mora prav priti vsakemu, ki ne gospodari samo z roko, temveč tudi z glavo. Slovenci niso dosedaj imeli nobenega spisa, ki bi nadrobno poučeval, kaj se prideluje in kaj se dá pridelati na njivah, travnikih itd., zato je ogromna večina naših gospodarjev glede tega tavalja popolnoma v temi, in le težko je bilo dobiti pravih podatkov za sestavo letnega poročila o letini. To je vzrok, da se je družba odločila izdati tak spis, ki bo pa tudi vsakemu umnemu gospodarju prav hodil, če bo hotel narediti preudarek o svojem gospodarjenju in če bo hotel kaj ukreniti za povzdigo svojega pridelovanja. Pisatelj ima kot dober poznavalec naših razmer in kot mnogoleten sestavljalec poročila o letini najboljšo skušnjo, kako je bilo tak spis sestaviti, zato se mora priznati, da je knjižica spisana zelo poljudno, razumljivo in zanimivo in da je priporočila vredna. Knjižica se dobiva pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani po 20 vlnarjev s poštnino vred. Najpreprosteje se knjižica naroča s pismom, ki se mu pridene za 20 vlnarjev pisemskih znamk. (◀Mir▶).

Kaj pravi politika ?

Avstrija. Ker ne sme naš cesar po navetu zdravnikov na dolgo pot, zato je vrnil obisk saškemu kralju Jurju v Lend Gašteinu. Dne 15. t. m. pa odpotuje na Češko v Marijine vane, kjer se mudi angleški kralj Edvard. — Ker je ustanovila vlada na učiteljskih v Tešinu in Opavi tudi slovanske vzporedenci, se Nemci silno jezijo in bojijo za svoj jezik. Poslali so tudi deputacijo k ministru, da protestirajo. A minister ni hotel vzeti na znanje tega protesta. — Odkar je našla policija v Trstu bombe, pišejo zlasti nemški listi mnogo o tržaških razmerah in svetujejo vladi, da naj bolj gleda na prste avstr. neodrešencem. — V drugi polovici septembra bodo menda sklicani deželni zbori, takoj na to pa še državni zbor. — Ogrski državni zbor še vedno razpravlja proračun. Razprave so še precej mirne, ker so poslanci že utrujeni in je huda vročina.

Italija. Da niso razmere med Avstrijo in Italijo navzlic zvezi najboljše, prepričujemo se zlasti zadnje dni, ko se mnogo piše o tem, da ima znani Garibaldi zbranih že 50.000 oboroženih prostovoljcev, ki so namenjeni udariti v Avstrijo. Da nabere potrebnih denarnih sredstev, izdal je več milijonov bonov. Veliko število takih bonov je našla policija v razpuščenem društvu „Vita dei giovani“. Ital. listi primerjajo svojo vojno silo z avstrijsko in pravijo, da bi bili Italijani v slučaju vojske premagani. Brodovje je v slabem stanu, jadransko morje ni zavarovano zadosti in tudi meja v Furlaniji je slabo utrjena. Šef ital. štaba, grof Saletta je proučeval sedaj te utrdbe in zato bodo sedaj bolj utrdili mejo proti Avstriji. Vse to kaže, da med tema dvema zavznicama ni pravega prijateljstva. Tudi trgovinska pogajanja delajo n premagljive ovire. — Med ital. katoličani že dalje ni bilo prave sloge. „Mladi“ in „stari“ so pobijali jeden drugega. Sedaj pa je posegel vmes z odločno roko papež in upanje je, da bo krščansko-demokratska ideja krepko napredovala.

Francosko. Sedanje framazonsko Combesovo ministrstvo je že dolgo iskalo prilike, da bi pretrgalo zveze z papežem. Pred kratkim so odklicali poslanika Nissarda, ker je papež protestiral proti Loubetovemu obisku pri ital. kralju. Sedaj pa se je boj še bolj pogjistril. Proti dvema franc. škofoma so prišle v Rim pritožbe. Papež ju je povabil, da se prideta opravičiti; če bi tega ne hotela storiti, jima je zažugal kazen. Ko je zvedel to Combes je rekel, da je papež prelomil pogodbo med franc. vlado in vatkanom; škofoma je prepovedal, zapustiti svoji mesti in od papeža je zahteval, da prekličče svoj poziv. Sv. Stolica je odgovorila, da tega ne more storiti, kajti papež ima

pravico tudi brez vladnega dovoljenja poklicati škofa na odgovor, če se je kaj pregrešil proti cerkvi. S tem Combes seveda ni bil zadovoljen in pretrgal je vse občevanje s papežem. Tudi papežev zastopnik Lorenzelli je že zapustil Pariz. Boj, ki ga je usilil Combes papežu za cerkev ne bo imel usodnih posledic, ker pravica je na njeni strani in zmagala bo tudi v tem boju. pač pa bo imel največjo škodo franc. narod in tudi ministrstvu je stališče omajano, ker niso vsi ministri istih misli kakor Combes.

Rusija. Zopet je morilčeva roka na krut način pretrgala nit življenja jednomu ruskim dostojanstvenikom. Ko se je minister Plehve vozil na varšavski kolodvor, vrgel je pod voz neznan zločinec bombo, ki je strašno razmesarila ministra; tudi osebe njegovega spremstva so bile močno poškodovane. Kdo je napadalec in iz kakega namena je storil ta zločin, to se danas še ne ve. Toda mislimo, da se ne motimo, če rečemo, da sklepamo iz načina, kako pišejo židovski listi o tem umoru, da je ta čin maščevanje, izvoljenega ljudstva.

Vojna. Rusi so se zopet umaknili pred japonsko premočjo pri Dašičao; umikajo se sedaj proti Liajangu. Ali se bode Kuropatkin vstavil tukaj, ali se bo umaknil še do Mukdena, to se sedaj še ne ve. Ako vzamemo v poštev le resnične vesti, ki prihajajo iz bojišča moramo reči, da Rusom ne gre slabo. Zadnje dni je padel, zadet od granate, jedan najboljših ruskih generalov, grof Keller. Slabo se godi Japoncem pred Port-Arturjem, General Stesel namreč javlja, da so izgubili zadnje dni julija čez 10.000 mož. Vladivoško brodovje je zaplenilo mnogo parnikov, ki so vozili vojno kontrebando. Istotako je tudi črnomoško prostovoljno brodovje ustavilo več nemških in angleških parnikov. Angleži so se delali strašno užaljene in so zahtevali, da se izpuste njihove ladje. Mislimo, da bo zgodovina povedala, kako so bili Angleži v tej vojski neutralni.

NOVICE.

(Naš presv. škof) se je vrnil včeraj zvečer iz Koroške v Trst.

(Naš izdajatelj) č. g. Jakob Ukmar se je odpeljal za par tednov na dopust.

(Slovenski in hrvatski duhovniki) — častivci Presv. R. T. se snidejo k Evharističnemu shodu dne 23. in 24. avgusta v Ljubljani.

(Dekani): Tukajšnje slov. katol. izobraževalno društvo je imelo nedeljo 31. julija svoj občni zbor. Mlado društvo bujno napreduje; posebno pohvalo zasluži odbor, ki se zelo trudi za dobro stvar. Mi želimo, da bi se tudi ostala društva poprijela načel dekanskega društva.

(Iz Doline) nam pišejo, da se je začelo tam

bolj živahno krščansko življenje, odkar je ustanovljena Marijina družba. Posebno se je priljubila ljudem pobožnost presv. Srca Jezusovega. Tudi šestnedeljsko pobožnost sv. Alojzija je letos opravljalo toliko vernikov, kakor še nikoli prej. Dne 29. junija je napravila Mar. dr. pod vodstvom svojih voditeljev izlet k sv. Sacerbu; tudi M. B. na Pečah je obiskala že parkrat. Dne 17. julija so kupila dekleta bližnje vasi podobo Matere božje, katero je blagoslovil č. g. kanonik Zupan. To priliko je zopet porabila Mar. družba, da se je vdeležila te slavnosti. Med petjem, nedolžnim veseljem in zabavo je potekel lepi dan, ki ostane vsem v najprijetnejšem spominu.

Opomba Uredništva: Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo ponatisniti vsega dopisa. Na koncu dopisa se izraža popolno zaupanje in zahvala za trud č. g. kanoniku katerega v zadnjem času strastno in krivično napada nek slov. brezverski list.

(Zatičina na Dolenjskem, 2. avg.) Pred nekaj dnevi smo hoteli znižati tla v zakristiji naše velike samostanske cerkve. Pri izpodkopavanju smo našli na kamenite sedeže kapitelske (zborovalne) sobane iz davno preteklih stoletij. Med drugimi je tudi sedež nekdanjih slavnih zatiških opatov. Izkopavanja se menda ne bodo nadaljevala.

Koncem 117 let smo dobili 1899. l. v naš ogromni samostan zopet bele menihe cistercijenke. Vseh duhovnikov tega reda je pri nas sedaj 12 pod vodstvom opata Gerharda Maier-ja. Opravljajo tudi dušno pastirstvo.

Kmalu bo dovršeno novo šolsko poslopje. Res lepa in prostorna zgradba. Leži na holmu nasproti samostana. To jesen začne šolski pouk v novi hiši.

Po daljši suši nam je dal Bog danes nekoliko prepotrebne dežja. Žita in sena smo mnogo pridelali. Seno je zelo po ceni.

(Na hrvatskem gimnaziju v Pazinu) je bilo koncem tega šol. leta 154 dijakov; med temi 28 Slovencev.

(Veliki požari) so provzročili po deželah ogromne škode, na Ogerskem je pogorelo n. pr. v vasi Nagy Sallo 225 hiš z raznimi postranskimi poslopiji. Mnogi gozdi so tudi v ognju. Ker je skoraj povsod velika suša je težko gasiti. — V Beljaku na Koroškem je bilo 8. avgusta 90 hiš v ognju. — V Krškem so zgorele 7. avgusta 4 hiše. — Tudi iz Štajerskega in Tirola nam prihajajo slične žalostne vesti.

(Suša rešila jima je življenje) Na Ogrskem v Kaniži sta se sprla zakonska. Ona se je v svoji «nervoznosti» (razburjenosti) tako spozabila, da

je skočila v vodnjak z namenom da se utopi. On... ves vznemirjen... skoči za njo, da jo reši. Kar nenkrat se najmeta oba nepoškodovana na dnu vodnjaka, kjer je vsled obstoječe suše premalo vode; vendar le je je bilo toliko, da sta ohladila svojo jezo in se sprijaznila.

(Sv. Višarje.) (Božja služba) Ker večina ljudi, ki so namenjeni letos na sv. Višarje, ne vé, kedaj se tukaj opravlja božja služba, se tem potom naznanja sledeče: Vsak dan je ob 6. uri prva sv. maša, kateri sledijo takoj druge po vrsti, tako da je ob delavnikih ob 8. uri že vsa božja služba končana, samo v sobotah je ob 9. uri še ena sveta maša. Vsak dan ob mraku so večernice. V sobotah zvečer je slovenska in ob nedeljah pa nemška pridiga; tako je tudi o praznikih na predvečer slovenska in zjutraj potem nemška pridiga.

(Kulturni boj na Francoskem.) Poslanec Buisson je predlagal v francoski zbornici, da naj se kongregacijske šole zatvorijo tudi v francoskih kolonijah ali naselbinah po drugih delih sveta. Predlog je bil odkazan posebni komisiji.

(Nov list) je začel izhajati v Kamniku. Imenuje se „Slovenski Stajerc“.

(Delalsko podporno društvo) se preseli dne 21. t. m. v svoje nove prostore v „Narodnem domu“.

(Deželni zbori) bodo sklicani v tretjem tednu meseca septembra.

(Nagla smrt.) Dne 16. p. m. je šel France (po domače) Gašperjev iz Orleka pri Sežani na njivo orat. Med delom mu je prišlo slabo, šel je v senco pod latnik trt in bil čez par minut že mrtev. Zadel ga je kap. Zapušča vdovo in enega otroka. Bil je star komaj 35 let.

(Vihar s točo) je bil 9. avgusta v Ljubljani.

(100.000 zidarjev) je brez dela v New-Jorku. Kmetje, ne zapuščajte svojih stalnih kmetij, da si iščite nestalno delo v mesto.

(Pri naskoku na Kinō) so Japonci imeli troška na streljivo 3 1/2 milijonov frankov.

(Zarota za umore na Ruskem) je židovsko delo. Geršunin in še drugi so Židje. Ti so hoteli umoriti vse ministre, namestnike in carja samega.

(Polno podgan) se je pojavilo v francoskem mestu Rouen. Posebno veliko škodo delajo v zalogah pri morju. Mestna uprava je obljubila za vsako ulovljeno ali ubito podgano 10 centimov.

(Pomota se je vrnila) v števil. 12. „Dr. Pr.“ stran 96 med članek „Vinogradnikom in vrtnarjem“: mesto „Lim in fin papir“ odstranite na zeleno-cepjenih trtah, — se mora glasiti „Gumijeve (elastične) trčke in fin papir odstranite. (Prosimo cenj. čitatelje, da naj nas le opozarjajo na nedostatke in pomote. Op. Ur.).

Drobtine.

* **Stoletnica avstrijskega cesarstva.** Dne 15. avgusta t. l. bode sto let, kar je takratni rimsko-nemški cesar Franc II. odložil svoj naslov „nemški cesar“ in si nadel dedni naslov: avstrijski cesar. To je bilo naznanjeno s cesarskim patentom z dne 15. avgusta 1804. v dunajskem uradnem listu. — Kakor poročajo z Dunaja, želi cesar Franc Jožef naj bi se ta stoletnica praznovala brez vsakega unanjega sijaja s cerkvenimi zahvalnimi slavnostmi.

* **Novo dopisnice.** V kratkem se bodo uvele pri nas nove dopisnice. Na teh dopisnicah bode na sprednji strani poseben prostor, na katerem bode odpošiljatelj dopisnice napisal svoj naslov, in to zaradi tega, da se mu dopisnica zopet vrne, ako bi ne mogla biti vročena onemu, kojemu je bila namenjena.

* **Ime Čok.** Dne 27. julija se je na Katinari poročil Mihael Čok, pri tej poroki je maševal A. Čok, poročil je Čoka Anton Čok, priča je bil Andr. Čok, organist A. Čok, cerkovnik I. Čok, mehove je gonil D. Čok, strežnik F. Čok, pri sv. maši sta bila Lovro in Miče Čok.

* **Japonci niso prvotni prebivalci sedanjih japonskih otokov.** Ravno pred izbruhom vojne je prepotoval učenjak Vaclav Sieroszewski japonske otoke in se prepričal, da so bili prvotni prebivalci teh krajev neki „Ainos“ t. j. narod, ki je moral od tujinskih Japoncev mnogo pretrpeti. Temu priprostemu narodu so Japonci usiljevali svojo prosveto ali omiko. Ker se je pa Ainos niso mogli priučiti kot otroci narave, so začeli izumirati in bodo kmalu res izumrli. Bavijo se z lovom, živinorejo, le redko s poljedelstvom. Božjo službo mislijo, da opravljajo revčeki s tem, če pijejo rižovo žganje. Pravijo, da so tem podobni ljudje prebivali v krajih med Azijo in Ameriko, dokler še ni ločilo morje teh dveh delov sveta.

* **Kako se lažejo vojni dopisniki.** Dokazano je, da 99 odstotkov vseh vesti z bojišča ne odgovarja resnici, a temu so največ krivi vojni dopisniki. „Pester Lloyd“ je sestavil o tem zanimivo statistiko o ruskih in japonskih izgubah, kakor izhajajo iz teh lažljivih poročil. — Po teh poročilih bi imeli Rusi dosedaj nič manj nego 86.000 mrtvih, 185.000 ranjenih, 95.000 vjetih; potopilo se je 7 oklopnih tipa »Retvizan«, 38 oklopnih oblike »Petrovavlovska« in 1487 torpedovk! Na japonski strani je bilo 98.600 mrtvih, 149.000 ranjenih, 131.000 vjetih; pogreznjenih 49 oklopnih, 84 oklopnih križark, 98 uničevalk torpedov in 594 torpedovk. Port Artur je po onih vesteh padel že — dvanajstkrat!

* **Preiskovanje solnca.** Akademija znanosti v Washingtonu je izdala proglas vsem strokovnjaš-

kim društvom, v katerem pozivlja ista na čim natančnejše proučevanje solnca. Površini solnca se v obče posvečuje v novejši čas večja pozornost, ker se je pogodilo, da so vremenske spremembe mnogo odvisne od solnčnih pojavov. Gibanje vsega solnčnega sestava opazovala bo posebna ladja-zvezdarica, ki bo v to svrhu plula tri leta po morju.

* **Opojne pijače so prepovedane šolarjem.** — Deželni šolski svet na Štajerskem je okrajnim šolskim svetom zaukazal, naj se prepove učencem meščanskih in ljudskih šol dajati ob slovesnih prilikah, ob šolskih slavnostih, izletih in sličnih prireditvah uživanje opojnih pijač.

* **Ane v Avstriji.** Po zadnjem ljudskem štetju je baje v Avstriji nič manje nego 1,780.000 ženskih, ki imajo ime Ana.

* **Ponižana ošabnost.** V velikem šetališču v Požunu je sedela na klopi neka baronica iz Budimpešte. V blizini sta se igrala njena dva otroka.

Druga dva otroka, ki sta sedela na drugi klopi ne daleč proč pri svoji materi, sta prišla k otrokoma baronice in vsi štirje so se veselo igrali. Baronica se temu ni protivila, ker je bila mati teh otrok tudi lepo oblečena ..

Naenkrat skoči baronica po koncu. Tuja otroka sta namreč njenim govorila: »ti. To je preveč, si misli baronica, in ukaže otrokoma vrniti se k svoji materi. Ta pa jo nista ubogala. Baronica jima zapreti s solnčnikom, tako da je tuja gospa pristopila in vprašala, kaj je? Ko zve, se tuja gospa nasmehne in vljudno prosi oprostčenja. Ali baronici ni bilo to po godu, zato reče: „Jaz sem gospa baronica ta in ta.“

Tuja gospa se nasmehne in reče:

„Jaz sem pa nadvojvodinja Friderika!“

Nato se obrne in odide od osuple baronice.

* **Brat Anton.** Sv. Anton padovanski se slika večkrat z oslom, sv. Anton puščavnik pa še z svinjo, in zato, ker prvi je storil čudež da je pred nevernikom osel pokleknil pred Najsvetejšim; drugemu se je pa peklenšček prikazal pod podobo svinje.

Nekega dne sta dva brezbožneža srečala vselega in šaljivega „brata Antona“, kateri je z bisago hodil prosit miloščino, in ga vprašala je li Anton z oslom ali pa s svinjo?

Brat Anton odgovori: „Zdaj eno, zdaj drugo! Kadar govorim z vami (obrnil se je do prvega) sem Anton z oslom, ako pa z vami govorim; rekel je drugemu, sem Anton s svinjo“.

Biti in ne biti. Sodnik je pri obravnavi vprašal neko pričo kaj da je? Ta mu odgovori: „Vse, Vaša milost, ali najraje cmoke“.

Vipavski.

Naše slike.

„Prosim eno podobico“ „Prosim an pildek“ Tako znajo prositi naši dobri otroci, ko v dijo kakega redovnika. Nedolžno srce vleče otroka k redovniku; brez strahu se mu približa, mu poljubi križec in ga nadleguje, dokler dobi „podobico“. Le pokvarjena oseba, katera ne mara za vero in Cerkev, beži pred redovnikom, nedolžnost se ga pa nikoli ne boji. Naša slika nam predstavlja prijaznega kapucinerja, prijatelja mladine, ki deli dvema simpatičnima otrokoma željene podobice.

Za kratek čas.

Predrznost. (Gospod) Vi bi tudi storili bolje, da si iščete dela mesto da beračite. (Berač) Prosim gospod; jaz sem Vas prosil miloščine, a ne za dober svet.

Največja iznajdba sedanjosti. *Soproga* (čita časopis): „Po dolgih mučnih poskusih so vendarle iznašli zrakoplov (balon), ki se v resnici da voditi.“ — *Soprog* (jezno): „A kaj zrakoplov, ki se da voditi! Ženica, ženica, ki bi se dala res voditi, to bi bila največja iznajdba sedanjosti.“

Slabo razumel. Boter vpraša malo dni po sklepu šolskega leta svojega birmančka Lojzeka: „Lojzek, no kaj pa imaš v jeziku (namreč v spričevalu)?“ — Lojzek (pomoli jezik iz ust): „Nič!“

Nezna razlike. „Povejte mi — prosim vas, — kaka je razlika med glasovirom (pianoforte) in trobento?“ vpraša nekdo gizdalina, ki se je hvalil, da je izkušen glasbenik.

Oholi glasbenik premišlja in premišlja pa nemore povedati razlike — zato mu odgovori na gajivec: „Varujte se, da ne kupite trobente — mesto glasovira!“

Nov ženski poklic. Iz Soloturna poroča »Neue Zür. Ztg.«: Občinski svet mesta Soloturna je dovolil 150 frankov za ono žensko osebo, ki bi iskala po glavah šolarjev uši ter jih očedila. Fletno!

Dober odgovor. „Prej ne bo bolje na svetu,“ zavpil je ošaben mestni puhloglavec v neki vasi, „dokler ne bo rastle tam trava, kjer stojijo zdaj cerkve.“ — Da bi se Vi kot pristen osel tam pasli,“ ga je zavrnil razumen kmet.

Tožba. Hlapec pri vinotrčcu: „Zdaj po 40-letni zvesti službi me pošljete preč. Kdo mi vrne mojo mladost in — moj lepi bel nos?“

Sive brke. Vprašali so mojstra krojača — zakaj so njegove brke tako hitro osivele? On odgovori kakor iz rokava: „Kako ne bi osivele, ker so vedno na mokrem (v kozarcu) pa so splesnile.“

V šoli. Učitelj: „Tonček, ako imaš dve jabelki pa daš jedno bratu in jedno sestri, koliko ostane tebi?“

Tonček: „Jaz ne dam nikomur nič!“

Uganke.

Rešitev ugank priobčenih v 13. številki: 1.) dež, 2.) za pipo. Prvo so rešili Aleuname, Marica Kralj, Karolina Kralj in Milče.

2) Aleuname (Kaj pa če je mož bos!?) in Milče.

Novi uganke.**I.**

Beseda prva ima črke tri
in kaže del rastline znane,
ki kmetu daje tečne hrane.

Sloveče mesto druga ti povè,
kjer ob skalovje morje bije,
a žar ljubezni tam ne sije.

In tretja ti beseda znači kraj
ki ga Marija, Māti mila,
v svetišče svoje izvolila.

Iz prve lahko drugo ustvariš,
le prvo črko zad dostavi;
dodaj še drugi samoglasnik.
pa veš, kako se tretji pravi.

(Ivan.)

II.

Na eni nogi stoji,
In v glavi mu srce tiči.

(Kralj Marica)

Listnica uredništva.

Vinko. Jake ni doma. Hvala za skladbo. Gioža. *Fr. D.*: Uganka ni popolnoma razumljiva. *Veselodolski*: Le tako naprej! *Lj. Br.* na Kranjskem: Le pridno pišite; kar bo za list, bomo radi priobčili. *V Zatičino*: Prosim še kak dopis. *V Dolino*. Vaši dopisi so nam ljubi, pa jih moramo skrajšati radi prostora. *Frintanist v Dalmaciji*. Zašto ne pišete? u *Senju* gdje ste našli ogu koljevku svih Slavjanah (sic!)? na *Štajerskem*: prosim naslov. Svima trima najsrdačniji pozdrav od ečelence. *Tonček, Jožek in Peter* čitajte knjžice, katere bodete dobili.